

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า เพื่อความทัดเทียมกันกับอารยประเทศและเป็นประเทศแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษามุ่งมั่นให้คนในสังคมเป็นคนที่สมบูรณ์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีองค์ความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547 : 5) ในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพได้นั้นคือ ครูต้องมีสุขภาพดี มีความรู้ ความสามารถและมีเทคนิคที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนและแม่นยำ ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ทั้งด้านกระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 8)

การนิเทศเป็นระบบหนึ่งของระบบการจัดการและบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอน การชี้แนะ การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครูผู้สอน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือคุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการของผู้นิเทศที่มุ่งปรับปรุงและพัฒนาการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากการสอนเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้ การเรียนรู้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพราะครูซึ่งอยู่ในสถานศึกษาและประกอบอาชีพการสอน ต้องมีความรู้ใหม่ ๆ ทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาและด้านวิธีการสอนซึ่งการนิเทศการสอนจะเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูได้อีกทางหนึ่ง ถึงแม้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของผู้เรียนจะมีรูปแบบวิธีการหลากหลายวิธีก็ตาม แต่ก็มีวิธีที่สถานศึกษานิยมใช้กันมากที่สุด ในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นวิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ด้วยความสะดวก รวดเร็วอีกทั้งประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ นั่นคือ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรทุกคน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2550 : 6)

กระบวนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้หรือไม่ อย่างไรขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษาจะคำนึงถึงทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครู (Glickman and et al. 2009 : 11)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้นั้นขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นบุคลากรที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการสร้างสรรค์และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม พลุกพึงคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้ว ยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ วัฒนธรรมแต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเราว่าปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญ ของการคิดและการพัฒนาเราว่าปัญญาให้สูงขึ้น พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็ก เริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้น พัฒนาการทั้งสองด้านจะเป็นไปด้วยกัน สำหรับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ในการเรียนการสอน ครูสามารถทำได้โดยจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับสื่อ อุปกรณ์สิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นจริงและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการร่วมมือ การปฏิสัมพันธ์

ทางสังคม การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนประเมินผล การเรียนการสอน เป็นการประเมิน ตามจุดมุ่งหมายในลักษณะที่ยืดหยุ่นและแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล (ทิสนา แจมมณี. 2550 : 90 - 95)

การนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร ในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครู ให้สามารถปรับพฤติกรรมการสอนจากแบบเดิม เป็นแบบใหม่เป็นอันดับแรก แต่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่สำคัญต้องมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกัน ในการพัฒนาและสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการโดยด่วนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา การเรียนการสอนก็คือ การพัฒนาคุณภาพของครู (กรองทอง จิระเชษฐกุล. 2550 : 1) กระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้บรรลุตามที่ต้องการ คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษา จะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม และปรับปรุงกระบวนการการสอนของครู ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด และการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาก็เป็นกระบวนการหนึ่ง ที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของตนได้ ตรงตามสภาพของปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 46)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553 : 91) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ตามที่กฎหมายและนโยบายของรัฐได้กำหนดให้กระจายอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนย่อมทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และนำไปสู่การจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว รวมทั้งสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด ร่วมกับคณะกรรมการประสานงานวิชาการ การจัดการศึกษาท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน จัดการอบรมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาและจัดให้มีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้สอดคล้องกับ อัมพร พงษ์กัสนนันท์ (2551 : 11 - 17) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัด เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษา และเสนอแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านวิชาการ พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาในระดับปานกลางโดยประเด็นที่ระบุว่าเป็นปัญหา 3 อันดับแรก คือ ไม่มีการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล รองลงมา คือ ขาดการนำผลการนิเทศภายในสถานศึกษามาพัฒนาการจัดการศึกษา และขาดการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

จากปัญหาการเรียนการสอนต้องอาศัยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาให้ครูมีความสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตามคุณภาพงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์หรือผลผลิต และมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตที่มุ่งหวัง ในสภาพปัจจุบันพบว่าสถานศึกษามีโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาปรากฏในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการควบคุม กำกับ ดูแล ประสานงานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการควบคุม กำกับ ดูแล ประสานงานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดนโยบาย การประเมินคุณภาพการนิเทศการเรียนการสอน เกณฑ์การพิจารณา คือ สถานศึกษามีแผนการนิเทศการเรียนการสอนสถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิทินซึ่งกำหนดบุคคลรับผิดชอบอย่างชัดเจน สถานศึกษามีผู้กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามปฏิทิน ที่กำหนด สถานศึกษามีรายงานผลการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติและสถานศึกษามีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุผลตามที่สถานศึกษากำหนดและมีรายงานประจำปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551 : 4)

จากความสำคัญดังกล่าว การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรม การสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศภายใน สถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2556 จำนวน 665 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) และการเลือก กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Disproportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ใน 5 ด้าน ดังนี้
  - 1.1 การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง
  - 1.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
  - 1.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ
  - 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
  - 1.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ใน 5 ด้าน
ดังนี้

- 2.1 การเตรียมการสอน
- 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยี
- 2.4 การวิจัยในชั้นเรียน
- 2.5 การวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมนิเทศภายใน ระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา อย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนให้สูงขึ้นและบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษาร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียนประกอบด้วย

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนหรือผู้รับการนิเทศ พัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง การพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยอาศัยระบบทีมงานหรือกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้กับสมาชิก เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ได้ตั้งไว้ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรง โดยการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู
3. การพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในวิชาที่สอน หลักการและเทคนิคการสอนมีความเข้าใจในตัวผู้เรียน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู การพัฒนาครูทางวิชาชีพให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ จะต้องสอดคล้องตามความต้องการ ระดับความสามารถของครู และความพร้อมของครูในการพัฒนาทางวิชาชีพด้านต่าง ๆ จะช่วยเสริม ให้การพัฒนาทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชน และสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้รับการนิเทศ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการ และกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การแสดงออกของครูผู้สอนในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือทำการสอนโดยอาศัยเทคนิคและวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ได้รับทักษะการเรียนรู้และประสบการณ์จริง โดยการลงมือปฏิบัติหรือการใช้คำถามกระตุ้นของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปบูรณาการในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมการสอน หมายถึง การกระทำก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ประกอบด้วย การศึกษาหลักสูตร และเตรียมการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของครู ซึ่งต้องทำการศึกษาค้นคว้าและทดลองปฏิบัติ ในประเด็นและเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ เพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ และคำอธิบายที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นความสนใจในการเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดีในเนื้อหาวิชาเรียน ใส่ใจพฤติกรรมของผู้เรียนในการแสดงออกให้มีความเหมาะสมในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การใช้สื่อและเทคโนโลยี หมายถึง การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนของครูที่เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน มีความสามารถในการผลิตสื่อ มีความชำนาญและรู้วิธีใช้สื่อการสอน เลือกสื่อที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เตรียมสื่อและตรวจสอบสื่อที่จะนำไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อที่ทันสมัยและมั่นคงถาวร

4. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะจัดกิจกรรมการเรียนอย่างเป็นระบบโดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ในการหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้คำตอบ นำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูเป็นผู้ทำการวิเคราะห์ปัญหา

และความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการแก้ไขปัญหาหรือสรุปผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินกำหนดภาระงานและชิ้นงานที่แสดงถึงศักยภาพของผู้เรียน ใช้กระบวนการสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ ครุมีความสามารถในการสร้างข้อสอบที่ดี และมีกรให้คะแนนอย่างยุติธรรม

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2556

สถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ภายในเขตเทศบาลนครระยอง เทศบาลเมืองจันทบุรี และเทศบาลเมืองตราด

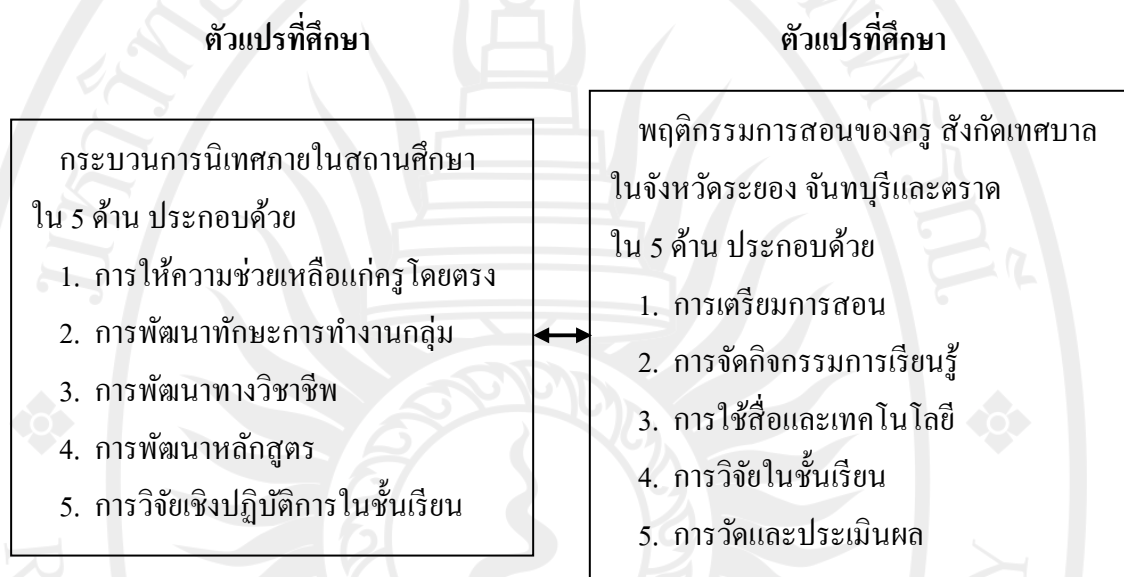
ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนผู้เรียนทั้งหมดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งขนาดสถานศึกษาเป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียน 1 - 200 คน
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียน 201 - 600 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดของกลิคแมนและคณะ (Glickman and et al.) กับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด